

EVANGELIKUS EGYHÁZ ÉS ISKOLA.

Előfizetési ár:

Félsz. évre . . . 12 kn.
Félévre . . . 6 „
negyedévre . . . 3 „
Egy szám ára: 24 fr.

MEGJELEN HETENKÉNT EGYSZER.

Szerkesztő- s kiadó-hivatal: Pozsony, Konventutcza 6. sz. a.

Felelős szerkesztő s kiadó:

TRSZTYÉNSZKY FERENCZ.

Hirdetés ára:

Négyhasábos petit soroként
egyszer közölve 14 fr.
többször közölve 10 fr.
Bélyegdíj: külön 60 fr.

Tartalom: Püspökeink javaslata. Folytatás és vége. (Kund Samu.) — Missiói lelkészek. (Rafay Sándor.) — Belföld. — Vegyesek. — Pályázatok.

Püspökeink javaslata.

(Folytatás és vége.)

Ezen I. 7. §-a utasít, hogy sarlóját senki a más buzájába ne vágja. Épen ezért a házassági szövetség megáldásának, az illetékesség kérdése megállapítására vonatkozó eddig gyakorlatban levő szabályai továbbra is érvényben maradnak és ahhoz alkalmazkodnia minden lelkésznek annyival is inkább szoros kötelessége, mert a megkötött és egyházilag az összeadott házasságok egyházi anyakönyvezése, csak ezen szabály szigorú megtartása mellett lehetséges. Hát az egyházilag is összeadott házaspár egyházi anyakönyvezését akkép is rendben lehet tartani, ha az a lelkész, ki ezen egyházi összeadást teljesíti, az illetékes lelkésznek — az ubi sponsa, ibi copula elve szerint hivatalosan megküldi az anyakönyvezéshez szükséges adatokat anyakönyvezés végett és ha a tisztvársi viszonyból folyólag a stólat is átszolgáltatja neki. De egyfelől felállítani azon elvet, hogy egyházi összeadásban részesítendőek mind azon házaspárak, a kik az Isten szent ígéjének és minden nemes erkölcsi érzést megszentelő áldásának kívánsága és belső szeretete által e végből hozzánk fordulnak (4. §.); másfelől meg azt rendelni el, hogy ha az Isten áldásának kívánsága és belső szeretete által más evang. lelkészhez fordulnak, mint az illetékes parochushoz, az csak a parochus külön engedélye mellett részesíthesse egyházi áldásban — ez mégis ellenmondás és tovább megy, mint a mennyire az egyházi anyakönyvezés, a jó rend, általában az egyház érdekében menni kell. Polgári házasságkötés végett például megjelennek a megye székhelyén az első tisztviselő előtt a házasulandók a megye széléről. És miután házasságukat megkötötték, egyházilag megáldatni akarják ott a helybeli evang. templomban, hogy nyomban nászútra vagy a vőlegény háza felé indulhassanak. Úgy de a megye székhelyen lakó lelkésznek szoros kötelességévé tétetvén, hogy sarlóját a más buzájába ne vágja, addig nem áld-

hatja meg házassági frigyöket, míg a talán magát vonogató parochustól az elbocsátót elő nem mutatják. És az egyház kényszerítené így saját hiveit, hogy egyházi áldás nélkül, melyet pedig kívánnak, de csak akadályok leküzdése után nyerhetnének el, kezdjék meg pályafutásukat!

Mint hogy a gyermekek vallásáról szóló új törvény megengedi, hogy a vegyes vallású házasulók házasságuk megkötése előtt megegyezhetnek arra nézve, hogy gyermekeik valamennyien az atya vagy az anya vallását kövessék; és a törvénynek ezen szakasza könnyen vezethet prot. egyházi életünk gyengítésére és hivei számának fogyasztására, az utasítás II. 11. §. arra hívja fel a lelkészeket, hogy lelkigondozási tevékenységük kifejtése által oda hasanának a házasulandó feleknél, mint leendő szülőknél, miszerint ha többet nem lehet elérni, legalább nemük szerint neveltesék gyermekeiket a szülők vallásában, és hogy ne engedjék (már t. i. a lelkipásztorok), hogy a vegyes vallású házasulandók közül az evang. fél a vallás iránt való közönyösségből vagy akármi-féle érdekből oly könnyelmű ígéretet vagy lekötélést tegyen születendő gyermekei vallását illetőleg, a melyek ellenkeznek a hitünkhez való ragaszkodás kötelességével és annak lelki áldásai iránt tartozó háladatossággal. Az tehát az utasításnak magva, ugyanazon buzgósággal, melyet a plébánusok tanúsítottak és fognak tanúsítani a maguk egyháza érdekében, igyekezzék a protestáns lelkipásztor is odahatni, hogy a mindkét nemű gyermekek protestáns nevelése biztosítva legyen vagy legalább is nemök szerint kövessék szülőik vallását. A lelkiismeret dolga azon fentartási ösztön követelménye, hogy az ev. egyház ekképp utasítsa lelkipásztorait, miután a törvény így utasításra utat nyit, a római kath. egyház eljárása utat mutat és a római kath. egyház ezen eljárása egyházunk hivei számának fogyasztására vezet. De nem titkolhatom el, jobb szeretném, ha a lelkikufarkodásra, habár rövidebb ideig, mint eddig, nem állana nyitva az út és ha a sexus sequitur sexum

elvének szigorú alkalmazása mellett az Isten szolgálói az Istenre hagynák, hogy a vegyes vallású házasságok által melyik egyháznak hiveit akarja inkább szaporítani. Mert mégis kellemetlen látvány, ha már most mindenik vegyes mátkapár háta mögött kötelességszerűleg fog állani a két ellenséges lelkiatya, az egyik a pokol kinaival fenyegetve, a másik a lelkiismeret furdalásait felidézve, követelvén mindent a saját egyháza részére!

Arra, hogy a lelkész biztos tudomást szerezzen, miként egyeztek meg a vegyes vallású házasulandók leendő gyermekeik vallására nézve, a legtermészetesebb alkalom az egyházi összeadásra jelentkezésnek ideje — mondja a javaslat — és e megegyezés a családkönyvbe vezetendő be. Csakhogy 100 éves tapasztalata a mi egyházunknak, hogy azok a házasulandó felek, a kik egyházunk megrövidítésében egyeztek meg leendő gyermekeik vallására nézve, nem jelentkeznek nálunk egyházi összeadásra. És ha mégis valami alkalmat keresünk, hogy a dolog mibenlétét kérdezzük, sok esetben pirulva fogja felünk rebegni, hogy nem is tudja, miben van a dolog. Nem fogja előmozdítani a családkönyv hitelességét, ha ily megbízhatatlan alapon foganatosítunk bejegyzéseket.

A IV. 18. §-a olynemű utasítást foglal magában, melynek üdvös célja előmozdítani azt, hogy az egyházi kereszteleési anyakönyvbe bevezetett keresztnévek az állami születési anyakönyvekbe bevezetett utónevekkel megegyezzenek. Szép figyelem az állami intézkedés iránt, hogy az utasítás kívánatosnak mondja, miszerint, ha az általunk megkeresztelt gyermeknek utóneve még nincsen bejegyezve az állami anyakönyvbe, akkor a kereszteleő lelkész rövid igazolást állítson ki arról, hogy a gyermek a keresztségben mily utónevet kapott. Azt hiszem kötelezőleg kellene utasítani a kereszteleő lelkészeket ily igazoló irat kiállítására, hogy az állami anyakönyvvezetők előkérhessék azt a felektől. Hisz az állami anyakönyvvezető is a belügyminiszteri utasítás 56. §-ában kötelezve van, hogy a mennyiben a gyermek az utónévnek az állami születési anyakönyvbe való bejegyzéskor még nincs megkeresztelve, az állami születési anyakönyvbe történt bejegyzésről díj- és bélyegmentesen tanúsítványt állítson ki és a bejelentőt felszólítsa, miszerint ezen tanúsítványt a gyermek megkeresztelésekor a kereszteleő lelkész előtt mutassa fel. Úgy áll tehát ezen esetben — a mint a püspökök javaslata mondja, meg kívánható, hogy a kereszteleésnél jelenlevőknek hiteles tudomásuk legyen a már állami anyakönyvbe bejegyzett gyermeknek utónevéről. Sőt ezen utasítást azzal kellene kibővíteni, hogy ily esetekben meg kívánandó, miszerint a felek a kereszteleésnél az állami anyakönyvvezető által kiállított tanúsítványt elő mutassák és hogy a keresztségben aztán a gyermek más nevet nem kaphat.

Megtörtént eddig is és meg fog történni ennek utána is, hogy a gyermeket más fárában kereszteltetik meg, mint a melynek egyházhivei az illető szülők. Szükséges volna tehát az utasításba fölvenni

oly pontot, mely szerint az a lelkész, ki más egyház-községbe illetékes gyermeket keresztel meg, a szent cselekvény anyakönyvezése végett az illető lelkészt értesítse.

Az V. 20. §. szerint senkit sem részesíthetünk mindaddig temetési szertartásban, míg a megholtnak anyakönyvezése az állami anyakönyvvezető által meg nem történt és kellőleg nem igazoltatik, vagy míg a községi előljáróság engedélye a lelkész kezéhez átadva nem lett.

Sajnos félreértéseknek és büntetendő cselekményeknek elhárítása végett talán jó lenne itt hozzátenni, a hatóság által foganatosított bonczolás után a holttest azonnal eltemetendő léven, a lelkész, ha a hatósági közegnek értesítését vette, hogy a hulla eltemethető, az egyházi temetési szertartás azonnali teljesítésétől ne vonakodjék. *Kund Samu.*

Missiói lelkészek.

Valóban úgy látszik, mintha hosszú álomból ébredtünk volna fel.

Évek rövid egymásutánja nemcsak fontos, életbevágó feladatok tudatára ébreszt, hanem azok komoly, sokszor helyes megoldására is elsegít.

S úgy vagyunk mi is, mint általában a munkára kapott ember: mennél többet dolgozunk, annál többet óhajtunk dolgozni. Mi is mennél több megoldatlan feladattal találkozunk, annál többet keresünk.

Egyházunkat apáinktól örököltük. Idők során megvásott a fala, megcsurrant a teteje. Kitatarozgatuk. Most már megjött a kedvünk a belső takarításhoz is. Tudjuk, hogy ráfér.

Szóvá tettük a belső missiót. A szót lassankint tett követi.

Aki nem hivatásból, nem lelke indításából, fel fogja majd karolni a belső missiót — divatból. Mindegy, csak a munka eredményes legyen.

Nemcsak az egyháziak, hanem a világiak is érdeklődnek a belmissió iránt. S ez a sikernek komoly feltétele s talán biztosítéka is.

Egyetemes felügyelőnk ő méltósága, Áron lelkületű Mózesek méltó sarjadéka legutóbb egy igen életrevaló eszmét vetett fel, melynek tárgyalása az idej egyetemes gyűlés egyik feladata.

Egész egyházunkra nézve sokkalta fontosabb e kérdés, sem hogy komoly megfontolás nélkül szabad volna annak tárgyalásába bele mennünk. Jelen cikkem célja eszmecegerét indítani meg még az egyetemes gyűlést megelőzőleg a missiói lelkészek alkalmaztatása ügyében, hogy a kérdés mennél több oldalról világíttassék meg.

Egyetemes felügyelőnk úgy czélozza a dolgot, hogy minden püspök mellé egy-egy missiói lelkész adassék, kik a kerületekben mindenütt, ahol arra szükség van, a szórványokban, filiákban istentiszteletek tartása, vallásoktatás és a szentségek kiszolgáltatása által fentartsák hiveinkben az evang. egyházhoz való tartozás tudatát.

Az eszme a maga célzatában helyes és fontos, kivitele kívánatos, de — véleményem szerint — ilyen alakban nem eredményes.

Egy ember egy egész kerületben, ha örökké tengelyen ülne sem lehetne képes egy év alatt az őt szükségülő helyeken megjelenni. A Bányakerület óriási terjedelme maga meggyőző ezen állítás igazságáról.

Vegyünk csak az egyetlen pestmegyei esperességet, melyben nagy területeken nincsen anyaegyház. de vannak fölös számmal olyan szórványok, melyekben az anyaegyház papja a legjobb akarattal sem fordulhat meg, s melyekben hiveink a más felekezettekhez való beolvadás veszélyének vannak kitéve. Vannak, mint Félegyháza, Nagy-Kőrös intézetekkel bíró városok, melyekben az evang. ifjak soha senkitől a saját vallásukat nem tanulják. Ilyen helyekre annak a missiói lelkésznek gyakrabban el kell mennie a vallás tanítása végett, igen, de Turóczból vagy a bosnyák határról nem futhat bármikor oda.

Tiszántúl is ismerek egy várost, Karczagot, melyben mintegy 50 evang. család lakik. Ezek soha evang. papot nem is látnak s lassankint mind reformátussá lesznek. Ilyen helyeken a missiói lelkésznek gyakran kellene megjelennie s mert pl. ott az ú. n. rácztemplom üresen, hivek és pap nélkül becsukva áll, odavinni őket, hogy a templomot megszerelve, önálló egyházat alkossanak, mely a körülfekvő szórványok központját képezné.

S milyen sok lehet egy egész kerületben az ilyen szórványok száma!

Már most egy missiói lelkész a kerület minden ilyen helyét a legbuzgóbb munkásság mellett sem gondolhatja; hiányzik hozzá az idő és az — erő.

De más egyéb körülménnyel is számolni kell.

A ki a népeletet ismeri, tudja, hogy nyáron át nem igen lehet összegyűjteni a népet még a templomba sem. A missiói lelkész tulajdonképi munkássága tehát — hozzávéve a pápás ünnepeket — a téli hónapokra szorítkoznék. Az pedig nagyon rövid arra, hogy egész kerületet csak be is utazzék.

Hanem ha már akarunk valamit csinálni, csináljuk alaposan.

Véleményem szerint nem a püspökök, hanem az esperesek mellé kellene missiói lelkészeket adni. Es pedig akként, hogy az espereseknek káplántartásra évenként oly összeg bocsáttatnék rendelkezésükre, a melyből a káplánnak, mint esperességi missionariusnak úti költségei is fedezhetők lennének. Az ilyen esp. káplán az esperes utasítása szerint időnként kimenne a filiákba és szórványokba, melyeknek hiveit esetleg ú. a. arányban, melyben eddig az anyaegyházaknak adóztak, az esperesség javára, a missiói lelkész fizetésének fedezésére lehetne megadótatni. Ha azonban eddig nem fizettek sehova és a kötelezett fizetés esetleg veszélyeztetné hitükhöz való ragaszkodásukat, vagy oly szegények, hogy fizetni nem képesek, akkor az esp. missiói lelkész teljesen ingyenes szolgálatot végezzen.

Az esperesek pedig évi jelentéseikben mindenkor kimutatnák, hol és hány alkalommal végzett

az esp. káplán, mint missiói lelkész, hivatalos teendőket. Ily módon az esperesség ellenőrizné azt is, nehogy az esperesek mellé adott káplánok csupán csak irtóki hivatáskört töltsenek be.

Szükség volna erre azért is, mert sokszor tapasztaljuk, miszerint egy-egy üresedés vagy elbetegesedés alkalmával a szomszédos papokra gyakran igen terhes a helyettesítés, esetleg pedig az egyház hónapokon át alig részesül rendes istentiszteletben, a mi nem ritkán azt a hitet kelti fel a népben, hogy hiszen ők pap nélkül is könnyen megélhetnek. Mind ennek elejét vehetnék az által, ha az esp. káplánok teljesítenének az ilyen helyeken isteni szolgálatot.

De van még egy más mód is, mely mindenestre eredményesebb volna a püspökök mellé adni szándékolt missiói lelkészek működésénél.

Bizonyára más is van úgy, hogy egész sereg szórványt kellene gondoznia, melyekben csekély számú, de buzgó hiveink óhajtják az istentisztelet tartását. Igen, de a költségeket meg nem igen bírják! A fuvar maga sokba kerül s közülök a legtöbb helyen nincsen lovas gazda.

Már most ha elszámolás kötelezettsége mellett azon pénzből, melyet a püspöki missiói lelkész fizetésére szánnak, minden olyan lelkész, a ki filiáiban vagy szórvényaiban a missiói lelkész feladatát végzi, megkapná legalább a fuvar költségeit: el volna érve a cél.

Ez az én nézetem. Lehet másnak más és jobb. Ha van, ne zárja magába, mert evang. egyházunk java, érdeke kívánja, hogy e fontos és az elhamarkodás veszélyétől óvandó ügyhöz mennél többen s mennél több oldalról hozzászóljanak.

Raffay Sándor.

BELFÖLD.

A tiszai kerületi közgyűlés. (Tartott Debreczenben augusztus 21—22. napjain. Folytatás és vége.) Az „Aranybikában“ sok lelkes felkészítés között megtartott disztribúció után a közgyűlés folytatott az evang. templomban „a püspökök javaslatával“, mely augusztus 6-án Miskolcra dolgoztatott ki és mely kevés módosítással el is fogadtatott az e lapokban is közölt szöveg szerint.

Arva és Liptó egyházmegyéket illetőleg, melyek az egyházi törvény értelmében a tiszai kerülethez csatolandók, határozatott, hogy felszólíttatnak arra nézve, hogy már most hódoljanak a törvényes kívánalmaknak és váljanak a tiszai kerület tagjaivá, hol testvéries szeretettel fogadtatnak.

A magyarhoni egyet. evang. egyháznak az 1848-iki 20. t.-cz. szellemében való állami nagyobb dotatio iránti igényét tekintve különösen Kubinyi Géza és Törköly lelkész hathatós felszólalásai után egyhangúlag határozatott, hogy nem adomány, de törvényes jogainak érvényesítése révén az evang. egyházat a legégetőbb szükségletei fedezésére évenként 400,000 forint illeti, melyből a tiszai kerületre 90,000 frt fordítandó volna; egyszérszind ki-

mutattatott, hogy különösen a lelkészek anyagi helyzete már is tarthatlanná lett, miután a legutolsó díjnoktól kezdve felfelé minden alkalmazott fizetése emeltetett, csak a lelkész maradt úgy e tekintetben mint 100 év előtt volt.

A közalapra vonatkozó összeírást illetőleg Glaufl Pál előadása szerint van a tiszai kerületen 5286 politikai község 169,142 ev. taggal, kik 599,516 frtnyi adót fizetnek, melyből a $\frac{1}{2}\%$ az egyházi egyetemes alapra évenként 2991 frtot és 47 krt tenne. A felette érdekes és fáradságos munkával járt összeírás a számvéviszékhez utasítottatik.

A vallástaniításra vonatkozó bevallásokra nézve Strauch Béla összeállította az adatokat, egyszerűsrdmnd kimutatván, hogy 20,000 frt szükségeltetnék a közalapról a fenforgó szükségletek fedezésére. A dolgotat a tanügyi bizottságnak adatik ki.

A tanítóképzőnek a népiskolai tanítói vizsgákra vonatkozó szabályrendelet megalkotása mulhatlanul szükségessé vált, mely cél elérésére bizottság küldetik ki.

A lelkészfizetésekre nézve az elnökség jelenti, hogy 154 lelkész közül csak 52 bírja a lelkészi fizetés minimumát (800 frtot), melyből az egyházpolitikai törvények életbeléptetésével még 20 perzentet veszíteni fognak. A rendes lelkészszégen kívül még 15 missiói kör 10,000 lélekkel vár lelki gondozásra. A segély itt is elodázhatlan.

A lelkészek alkalmazásáról szóló szabályrendeletet az egyetemes gyűlés is helybenhagyta.

Örvendetes tudomásul szolgált, hogy a gömöri esperességben a felekezeti iskolák összesen 2806 frttal járultak hozzá a tanítói fizetés minimumának megteremtéséhez. Más esperességekben még e tekintetben szomorúbbak az állapotok.

A kerületi ösztöndíjakra Zachar, Ujágh, Mohr Béla, Zatsko és Steiger Ferenc tanulók ajánlottak. A rendelkezésre álló ösztöndíj 550 frtot tesz ki.

A tömeges tűzkárbiztosításról jelentetett, hogy a mult évben az egyházak 4460 frtot fizettek be és a társaság fizetett a tűzkárosultaknak 11,000 frtot. Az újból megkötendő szerződésnél oda kell hatni, hogy az egyházi épületek teljes értékben, valamint a papok, theol. tanárok és tanítók vagyona is biztosítottassék, nehogy olyan nyomor keletkezzék, mint az utolsó tűzvészek alkalmával.

A klenóci lelkészválasztás érvényességének kinyilatkoztatásával véget ért a közgyűlés, melynek szept. 26-án Miskolczon való folytatása batározatilag mondatott ki.

Weber Samu.

Balassa-Gyarmat ünnepe. Szép napja, nagy napja, ünnepe volt B. Gyarmatnak f. év szeptember 1-én. A házak nemzeti zászlókkal feldíszítve, az utcákon már a reggeli órákban hullámozó embertömeg, — mintha a mult évi királyfogadtatás lett volna kisebb méretekben újra elővarázsolva, csak hogy most nem a megye — hanem az istenháza elé sereglett össze a hívők és tisztelgők sokasága. Az istenháza volt az a hely, a hol a sokaság hálát akart adni elsőben az Istennek, azután pedig fényes megjelenésével bizalmát, ragaszkodását és szeretetét kívánta kimutatni a dunáninneni kerület nagyérdemű püspöke Baltik Frigyes ő méltósága iránt, a ki e napon lett b.-gyarmati papi hivatalába beigtatva.

A mult évi nagyszéü ünnep szolt népek nemzetek

fejedelmeinek, a mostani pedig szolt az istenszolgájának Baltik Frigyesnek.

Az ünnep pont 10 órakor vette kezdetét.

Ekkor vonult be püspök úr Ő méltósága, méltóságos Laszkáry Gyula kerületi felügyelő, Szontagh Pál ő excellentiája, továbbá a nógrádi, honti, pestmegyei esperesek és a közel és távolból összesereglett igen számos lelkészársai, tanítók, egyházfelügyelők társaságában az istenházába.

A valláskülömbőség nélkül zsüfolásig megtelt s guirlandokkal, virágokkal gyönyörűen feldíszített templomban őméltósága bevonulásakor már helyet foglaltak: nógrádmegye főispánja Degenfeld Lajos ő méltósága, a helybeli róm. kath. egyház esperesplébánosa, az izr. hitközség rabbijnusa, Tihanyi Ferenc megyei főjegyző, Láng Lajos pozsonyvárosi esp. felügyelő, Pongrácz György megyei árvaszéki elnök, a honvédség tisztikara, Pajor István kir. tanácsos, Losonc város polgármestere, Reményi Károly B.-Gyarmat érdemes rom. kath. vall. bírása, s más urak és hölgyek helyből és vidékről minden osztályt felekezetiseg nélkül igen szépen képviselve.

Amint püspök úr őméltósága és kísérete székeiket elfoglalták, nyomban kezdetét vette az Istentisztelet „Oh szent Isten“ és a 82. sz. ének elénekülésével.

Ezek után az oltár előtt magyar nyelven imát mondott s a 121-ik zsoltárt olvasta fel Simonides János nógrádmegyei h. alesperes-lelkész. Mire még egy tót éneket énekelt a gyülekezet, — azután pedig az oltár elébe lépve. Svehla János nógrádi főesperes mondta el Máté evangyelioma 20. rész, 27, 27, 28 versei alapján beigtató beszédét, mely művészi összeállítása, magyar hazafiaságtól duzzadó érvelései által nemcsak meghatotta, — hanem a szó teljes értelmében magával ragadta az ünneplő közönséget.

A beszéd után következtek az igtató lelkész által feltett szokásos kérdések, őméltósága részéről pedig a fogadástételek. Ezek végeztével, miután a gyülekezet még pár versből álló éneket énekelt, — püspök úr őméltósága a szöszékre lépett s először magyar azután pedig tótnyelven tartotta meg, Pál apostolnak a korinthusbeliekhez írt II. levele, 3 rész 4. versét véve alapul — rövid de vallásos ihletésről, — nagy tudományról és szónoki erőről tanuskodó kitünő székfoglaló beszédét, — melyet a gyülekezet éber figyelemmel a legnagyobb megelégedéssel hallgatott. Amidőn ő méltósága beszéde végeztével az oltár elől még az áldást a gyülekezetre adta: a templomi igtató ünnepély és istentisztelet ezzel be lett végezve.

Következett most a püspöki lakon Őméltósága által a küldöttségek két óránál tovább tartó fogadtatása és a sok tisztelgés B.-Gyarmat csaknem minden osztálya, felekezete, a nógrádi honti esperesség és egyes kiválóbb egyének, mint Balás Antal országgyűlési képviselő és a többiek részéről.

Amint ez is véget ért, a közönség nagy része, nők és férfiak vegyest, — s 300-on felül — a megyeház díszes termében gyűltek össze közös ebédre, a hol püspök úr ő méltósága a harmadik fogásnál dícsően uralkodó királyunkat, I. Ferenc Józsefet s fenséges családját éltette, mit a közönség fellálva hallgatott s kitörő éljenzéssel fogadott.

Alig hangzott el a püspöki felköszöntés, — nyomban rá megeredt azután a toasztok árja, — melyeknek

legnagyobb része püspök úr ő méltóságára volt mondva, — s mind azt kívánta, amit mindnyájan ohajtunk és kívánunk hogy a ki ma is annyiaknak örömet és lelki megelégedést szerzett: Ő méltóságát, mint b. gyarmati lelkészt s mint a dunáninni kerület nagyérdemű főpásztorát hazafias és vallásrökölcsi nehéz munkájában kelves családjával együtt a kegyelem Istene sokáig és boldogan éltesse! Ss.

A dunántúli ev. egyh. gyámoldáról. Kund Sámuel, a vai közép egyházm. esperese, megszívlelésre s az egyházkerület közönségének, első sorban lelkészeknek és tanítóknak elismerésére méltó felszólalást tett, a nagy kanizsai kerületi gyűlés előértekezletén, midőn a közfigyelmet az egyházkerületi gyámolda háztartására fordította.

És a szerkesztőség jó ügynek fog jó szolgálatot tenni, ha soraimnak mielőbb helyt enged becses lapjában. Mert úgy vagyok értesülve, hogy legközelebb fog végleg megállapítani, az egyházkerület az államsegélyből mekkora összeget kérjen multhatatlan szükségleteinek fedezésére; legalább akkor legyen helyre ütve, a mit N. Kanizsán kivinni egy bevégzett ténynyel sz-mben későn volt. Kund esperes úr ugyanis, a mint a Nagy Kanizsán tartott előértekezleten kivenni lehetett felszólalásából, főképp azért volt ellene már június havában a theologiai 4-dik tanári szék felállításának, mivel azon 1200 frt. rendes évi járulékot, melylyel az egyházkerület az állam segélyből a theol. intézet költségeihez hozzájárul, felszabadítani akarta a gyámolda javára, melynek ezen újabb segélyre multhatatlanul szüksége van azonnal, és a melyet máshonnan csak akkora összeg erejéig is támogatni ez idő szerint nem áll a kerület módjában.

Évek óta figyelemmel olvasom a gyámoldáról kiadott pénzügyi kimutatásokat, és már régen támadt bennem azon aggodalom, melyet az évenkinti kimutatás csak táplálni volt képes, hogy t. i. a gyámolda iránti kötelezettsége még kemény próbára fogja tenni az egyház kerület áldozatkész-ségét s áldozatképességét.

Elhagyni — nem hagyhalja el az egyházkerület, lelkészeinek özvegyeit és árvaikat; miután az állam a tanárokról kielégítően — hogy ne mondjam bőkezűen — gondoskodott! És a megválasztandó püspöknek mindenesetre egyik legfontosabb, legáldásosabb gondja, kell hogy legyen, Haubner és Karsay nyomdokaiban járva, a gyámoldát fogadni be dajkáló szeretetébe.

Minő jelentést tett a gyámoldai igazgatóság az idei kerületi közgyűlésnek, a N. kanizsai templom rossz akusztikájánál fogva, megérteni nem voltam képes: de alig hiszem, hogy más képet rajzolhatott volna, ha csak sötétebbet nem, mint a milyen a múlt évi egyházkerületi közgyűlés jk. vének 78. lapján olvasható. Gyászjelentés az, fekete szegélyre érdemes, hogy szembetűnjék és a szivekig, vesékig elhasson szövege.

Az egyházkerületi közgyűlés sajnálkozással vett akkor tudomást a gyámolda pénzügyi helyzetéről. És mi szegény tagjai szegény gyámoldánknak még nagyobb sajnálkozással vettünk tudomást arról, hogy a kerületi közgyűlésnek nem állott hatalmában segélyül csak azt az összeget is megszavazni, melyet a gyámoldai igazgatóság javaslatba hozott, és mely a bajt gyökeresen még távolról sem gyógyította volna meg. És legnagyobb sajnálkozásra méltó, hogy az idén, midőn elvégre valahára 1200 forinttal felemelt összeget lehetett

volna az államsegélyből ide utalni, ismét mostoha elbánás jutott gyámoldánknak a tanulói számában megfogyatkozott theol. intézetünk mellett.

A kerületi főszámvevő úr ugyan biztatott az előértekezleten, hogy csak várjunk a gyámoldai igazgatóság beadandó javaslataira. Nos, a mennyire ezeket megértettem, azoktól sem várhatni gyökeres javulást, de még csak ez idő szerint is kielégítő javulást sem! Az államsegélyből kiutalt segélyösszeg maradt régi csekélységében, mert hát több nem kerül. Kap a gyámolda ezen felül vagy 200 forintot a házassági felmentvények díjaiból — „végkielégítéssel“, mert már október hóban ez a forrás nem csergedez az egyház számára. Kap, ha nem csalódom, még valamicskét. Ez a néhány száz forint „felemelt“ jövedelem távolról sem elég, hogy a gyámolda vagyonértékének múlt évi apadását csak annyira, a mennyire is kipótólja. A bajnak megorvoslására drasztikus orvosszert volt kénytelen ajánlani a gyámoldai igazgatóság; és az egyházkerületi főszámvevő úr megokolására az egyházkerület volt kénytelen azt elfogadni.

Jövőre a tanítók nem vétethetnek fel a gyámolda tagjai közé! Mind-nki jobb szeretné, ha a kerület erre nem lett volna kényszerülve, elvágni egy szálat, mely a tanítóságot még az egyházhoz fűzi! De sokszor a császárvágást is meg kell kockáztatni, hogy a gyermek megmaradjon; sokszor a gyermeket erőszakkal kell az anyától elvenni, hogy az anya életben maradjon a többi gyermekek javára! Az egyház kerület ily súlyos helyzetben volt!

Azonban pénzügyi visszahatása ezen intézkedésnek a gyámolda háztartására sokára fog még mutatkozni, mert a dolog természete szerint megmarad a gyámolda terhére a tanítók ellenében eddig fennálló kötelezettség és a teher ezen a réven még éveken át szaporodni fog; de elmarad azonnali azon jövedelem, melyet a belépendő tanítóktól várhattunk.

Addig pedig évről évre segíeyezni kell a gyámoldát az államsegélyből multhatatlanul, legalább is oly összeggel, hogy a vagyonérték megmaradjon és ne csökkenjen és hogy még legalább oly összeget lehessen tőkésíteni, a mekkorát az egyes gyámolda tagok egyszer s mindenkorra fizetnek be, hogy gyámoldai nyugdíj igényüket biztosítsák. Csakis így lehet megelőzni azon katasztrófát, melytől múlt évi jelentés szerint remeg a gyámoldai igazgatóság hogy t. i. nem szabad elközeledni engedni azt az időt, a midőn gyámoldánk a tagok igényeit vagy egyáltalában nem, vagy csak késedelmezve, esetleg levonásokkal lenne képes kielégíteni.

Midőn majd arról tanácskoztok, mire van szüksége az egyház kerületnek, hogy multhatatlan kiadásait fedezhesse, ne feledkeztek meg gyámoldaink súlyos helyzetéről!

Barcza.

A horvát-szlavonországi prot. egyházak kérdésének megoldásához. Igaz, hogy horvát-szlavonország prot. egyházainak kérdése már 30 év óta foglalkoztatja a magyarhoni prot. egyházat, anélkül hogy az közmelegnyugvársra megoldatott volna! Igaz, hogy sok évi szónoklás, határozás és panaszkodás után, ott vagyunk a hol voltunk! Egy egész történelmi cycus jelent meg a horvát-szlavonországi prot. egyházunk kérdésének megoldásáról; pedig ha valaki egyébre nem szánta volna magát, mint Horvát-Szlavon-

országának ezen ügyre vonatkozó 1868. évi XXX. t. cz. 42 §-ának felolvasására minden szónoklás és javaslat után: többet használt volna! Talán egyedül ezen törvénynek emlékebe hívása, jobb útra terelt volna. Az említett törvény szerint Horvát-Szlavonországnak önkormányzati joga vallás és közoktatási ügyekben biztosítva van.

Majdnem minden eddigi javaslatnak és határozatnak törvényellenisége szembeszökően kitűnik, ha ezen törvényt az összes javaslatokkal és határozatokkal összehasonlítjuk, pl. az ev. egyetemes egyház 1869-ben azon ügyben hozott első határozata így hangzik: „A horvát-szlavon-dalmátországi ministerium kéressék meg az iránt, méltóztatnék akként rendelkezni, hogy az ottani területen levő protestáns egyházak esperességgileg szervezkedhessenek, s mint ilyenek egyházi tekintetben a magyar protestáns egyházi hatóságokkal érintkezhesse- nek.“ A bács-szerémi főesperes úr is, midőn őt nemzeti-ségi célzatokkal gyanúsították, szintén nagyon hangsúlyozni kezdé, hogy ő is kívánja, hogy a horvát-szlavonországi protestánsok külön szervezkedés mellett, tartsák fenn a magyarhoni prot. egyházzal a „szervi összefüggést.“ Előbb tudta, mint akárki, az éleselmű főesperes úr, hogy a horvát-szlavonországi prot. egyházak szervei összeköttetéséről a magyar anyaszentegyházzal szólni, „fából vaskarika“. Egy hasonlattal élve, az egész dolog úgy tűnik fel nekem, mintha valaki azt mondana: Menj oda és hozd annak a katonának levágott fejét testével szervei összefüggésbe. Az már lehetetlenség! Midőn az 1868. évi XXX. t. cz. 48. §-ával Horvát-Szlavonországnak önkormányzati joga vallás és közoktatási ügyekben biztosítva lett, azon országnak különszakadása vallási és közoktatási tekintetben az *anyaegyház*tól, ki van mondva! Ránk nézve Horvát Szlavonország egyháziilag, többé nem létezik: ennél fogva ezen országnak vallás és közoktatás ügyeit az anyaegyházzal szervei összefüggésbe hozni, míg nevezett törvény fennáll, jogi alapon nem lehet, mert törvényellenes és képtelenség.

Igy szintén a pazuai lelkész Hurbán, és a szucsini lelkész Abaffy, mivel tudták, hogy idézett törvény fennállása következtében, lehetetlenség a horvát-szlavonországi prot. egyházakat szervei összekötésbe hozni az anyaegyházzal, tehát melegen pártolták és javasolták Horvát-Szlavonország protestánsainak szervei összekötését az anyaegyházzal hogy azonban szívük mégis talán igen távol volt attól, bizonyítja azon körülmény, hogy a tisztelt testvér uraknál a „szó“ a „tettel“ legalább ezen ügyben*) nagy ellenmondásban van. N. A. bányai á. h. ev. egyházkerülete 1894. évi jegyzőkönyvének 55-dik pontjában az van mondva; „A múlt évi kerületi gyűlés elrendelvé-

*) „Legalább ezen ügyben“, azért irtam, mivel szívesen elhiszem, hogy másban megegyezik a tisztelt testvér uraknál a „szó“ a „tettel“. Ezen egyedüli esetből még nem lehet az általánosságra következtetni; kiváltképen ha meg-gondoljuk, hogy a tisztelt testvér urak mindenféle gyanúsításnak ki vannak téve — ott is, itt is — de azon körülmény, hogy ők horvát-szlavonországi polgárok, mégis valamivel enyhíti eljárásukat. Könnyen észrevehető, hogy sérteni nem akarok. Én csak a kérdéses ügy és az igazság tisztázása céljából hoztam fel ezen esetet. Sp. J.

Abaffy Miklós szucsini lelkész ellen a vizsgálatot s annak foganatosításával a bács-szerémi egyházmegyét bizván meg: a bács-szerémi főesperes úr jelenti, hogy ő mindenek előtt Abaffy Miklóst hívta fel nyilatkozattételre, de attól a bemutatott választ nyerte, mely szerint Abaffy Miklós kijelenti hogy az ő felettes hatósága a horvát-szlavonországi egyházi választmány a, Hurbán lelkész úr pedig a bács-szerémi egyházmegyei gyűléseket csak egyszer látogatta meg életében.

Az ev. egyetemes gyűlés ez ügyben legutóbb hozott határozata oda megy, hogy Győri Eleknek javaslatát fogadta el, a mely a következő;

1. Kéressék meg az országos kormány, hogy a miniszterelnök útján lépjen közbe a felmerült esetben, az egyetemes egyház törvényes jogainak értelmében. (A miniszterelnök úr nem fogja magát a törvényt ellentétbe hozni — és az egyetemes egyház törvényes joga az, hogy a törvényt respektálni kell.)

2. A bányai kerület kéressék föl, hogy a fenforgó ügynek előzményeit alapos vizsgálat alá vegye,

3. A bács-szerémi esperesség hatalmaztassék fel, hogy minden olyan politikai községben lakó ág. evangélikust, aki eddig nem tartozott valamely egyházközségbe, bevonja. (Ahhoz joga nincs, a többször említett 1868. évi XXX. t. cz. 48. §-sa értelmében.)

Már midőn nézetem ezen ügyben meg volt alkotva, olvastam a „Prot, Egyház és Iskolalap“ f. é. 13—17 számaiban, igen tisztelt egykori tanárom: méltóságos Zsilinszky Mihály, államtitkár úr nézetét, a mely abban pontosú össze: „A magyarhoni ev. egyházegyetem eleinte helyesen fogta fel a helyzetet, midőn 1869. egyet. gyűlésen azt a határozatot hozta, miszerint kéressék meg a horvát-szlavonországi kormány, engedné meg, hogy az ottani ev. egyházak a magyarhoni egyetemes egyházzal szervei összekötésben levő, külön egyházmegyévé szervezkedhessenek. Egyedül ez képes kivezetni a hinarból, melybe a szenvedély sodort bennünket. Ez a határozat összehasonlítva a legutóbbi egyetemes gyűlés határozatával, mutatja legtisztábban, hova tévelyegtünk el a tárgy valódi érdemétől.“, ,. Én pedig azt hiszem, hogy ezen határozat is, csak annyit ér, mint a többi, és „negatív“ eredményre vezet; pedig ha magyarhoni prot. egyházunk, horvát-szlavonországi ügyének rendezésével már a legközelebbi időben „positív“ eredményt nem fog elérni, az ottani hiveink, vallás és közoktatási ügyeiket maguk, az anyaországból függetlenül fogják rendezni!

Positív eredményt csak egy úton érhetünk el. Míg az 1868. évi törvénynek XXX. t. cz. 48. §-sa fennáll, a magyarhoni prot. egyháznak a horvát-szlavonországi vallás és közoktatási ügyeket illetőleg semmiféle joga nincsen! Egy új törvényt pedig csakis törvényhozás útján alkotható. Ha tehát az egyetemes egyház azt kívánja, hogy a horvát-szlavonországi protestánsok, a magyarhoni anyaegyházzal szervei összekötésben maradjanak, respektive jöjjenek, akkor szükséges, hogy az egyetemes egyház e tekintetben az *országgyűlés*, mint törvényhozó testülethez forduljon! Csak ez az út, a mely célhoz viszen és már régen vitt volna! Elég prot. képviselő van a magyar országgyűlésen kik ezen protestáns és egyszersmind nemzeti ügyet pártolni fogják, mivel ezen ügy, ép mint nemzeti ügy, Ma-

gyarország érdekében fekszik. Ha kérelmünk után is, a képviselőház ezen ügygel nem fog törődni: akkor legalább mentve leszünk minden rossz következménytől, minden ráfogás és gyanúsítástól! Késedelmeskedni azonban és „váro álláspontot“ a megindított ügyben elfoglalni addig, míg a horvát-szlavonországi protestánsok maguk szervezkednek, és az ottani kormány által segélyben való részesítés által, le lesznek kötelezve, — az annyit jelentene, mint meghiusítani azoknak czélját, kik horvát-szlavonországi protestánsoknak szervei összefüggését, a magyarhoni anyagyházzal kívánják!¹⁾

Farbaky József kitüntetése. Miként e becses lap f. é. 29-ik számában közölve volt, Ő Felsége a király, Farbaky József, nyiregyházi lelkész, hegyaljai főesperes, egyetemes egyházi főjegyző urat a Ferencz József-rend lovagkeresztjével tüntette ki. A kitüntetést aug. hó 18-án, Ő Felsége születésnapján adta át a szabolcsmegyei főispán, s ez alkalmat Nyiregyháza valóságos ünneppé tette, élénk bizonságául annak, hogy a kitüntetett férfiú vallás-külömbőség nélkül általános becsülésnek és köztiszteletnek örvend.

Az ünnepély délelőtt 11 órakor istentisztelet után vette kezdetét a díszesen fellobogózott központi népiskola gyönyörű dísztermében, melyet díszes közönség a zsufozásig megtöltött. Májerszky Béla egyházfelügyelő megnyitván a díszgyűlést, első sorban a koronás királyról emlékezett meg, kinek éppen az nap volt születésnapja s indítványozta, hogy a díszgyűlés küldjön hódolata jeléül feliratot Ő Felségéhez, mi általános éljenzés közt elfogadtatott. Majd köszönetet mondott Kállay András főispán úr Ő Méltóságának, hogy személyes megjelenésével az ünnepély díszét emelni szives volt, végül pedig — indítványára — egy háromtagú küldöttséget menesztett a díszgyűlés az ünnepeltért. Zúgó éljenzés közt tért vissza pár percz múlva a küldöttség, vele az ünnepelt főesperes papi ornátusban. Ekkor a főispán úr szép beszéd kíséretében átnyújtotta neki a kinevezési okmányt s mellére tűzte a rend lovagkeresztjét, mire Farbaky meghatva, gyönyörű beszédben felelt, jobbágyi hűséggel mondván köszönetet a koronás királynak e kiváló kegyéért. Most jöttek az üdvözlések: Bartholomaeidesz János, kiérd. főesperes az egyház-, Fekete István, gör. kath. főesperes a görög katolikusok, Szikszay alispán helyettes Szabolcs vármegye részéről üdvözölték Farbakyt, ki minden üdvözlésre külön-külön felelt, szebbnél-szebb beszédekben ragyogtatva ismert ékes-szólását. Felolvasták még a megjelenésben akadályozott püspök úr Ő Méltóságának a presbyteriumhoz intézett gyönyörű levelét, s aztán Májerszky felügyelő úr a díszgyűlést berekesztette.

Délután egy órakor díszes bankett volt a „Pacsirta“.

¹⁾ Czikkemnek beküldése után olvastam ezen becses lap 29-ik számában, hogy bács-szerémi egyházmegyei elnökség által a horvát-szlavonországi ág. hitv. evang. lelkészekhez intézett körirat „fordulópontot“ jelentene az ottani ev. egyházak belviszonyaira s hazai ev. egyházunkkal való kapcsolatára nézve. — Csekélységem arra röviden azt jegyzi meg, hogy a „status quo“ új fordulópontot még távolról sem jelez. —

vegdéglőben, hol Farbaky Józsefnek a királyra mondott s állva meghallgatott lelkes felköszöntője után csakhamar megeredt a tósztok árja, melyekkel Fekete István gk. esperes kiemelve a nyiregyházi lelkészek közti s vallásfelekezeti suriódásokat nem ismerő jó viszonyt, az ünnepeletet s annak egyházát, Májerszky felügyelő a vendégeket, Bogár Lajos egyh. főjegyző Kállay főispánt, Farbaky István orsz. képviselő, az ünnepeletnek bátyja, Nyiregyháza városát s előljáró hatóságát, Somogyi Gyula közjegyző, Bartholomaeidesz János kiérd. főesperest, ez Farbaky Istvánt s még számosan másokat éltettek.

Este pedig az ünnepeletnek díszes lakásán jött össze néhány közelebbi ismerős, élükön a főispánnal, hol aztán magyaros vendégszeretettel, kitűnő konyha és finom pincze csak fokozták a jó kedvet, úgy, hogy a társaság késő éjszakai órákig maradt együtt a legkedélyesebb hangulatban, ünnepeletve úgy a kitüntetett házi urat, mint a társaság két kiváló tagját, Kállay András, a főispán urat, ki nyájias, leereszkedő modorával igazolta azt a szeretetet, mely általában környezi és az ünnepelet házi gazda bátyját, Farbaky István, főbányatanácsost, képviselő urat, kit, mint e város szülöttjét általános lelkesedés fogadott, melyet az ő nyájias, barátságos magaviselete csak fokozott.

Az ünnepeletnek e helyről is kívánjuk, hogy a legfelsőbb helyről jött eme kitüntetést, mely egész egyházunknak díszére válik, még sokáig élvezhesse friss testi s szellemi erőiben, fáradhatlan munkálkodása jutalmául.

Ch. Gy.

VEGYESEK.

— Lapunk olvasóit tiszteletteljesen felkérjük, sziveskedjenek előfizetéseiket mielőbb beküldeni s hátralékaikat törleszteni. —
A szerkesztőség.

— A magyarhoni egyetemes evang. egyházi Gyámintézetnek Pozsonyban f. é. szeptember 13—16 napjain XXXV-ik évi közgyűlése. Pénteken szeptember hó 13-ik napján: Délután 3 órakor, a központi bizottmány ülése a pénztári tanácssteremben. Elnöksége: báró Radvánszky Béla és Zelenka Pál elnökök. Jegyzője: Bognár Endre egyetemes jegyző. Tagjai Lauko Károly és az ujon választott világi elnök a bányakerületből; Baltik Frigyes és Dohnányi Lajos elnökök a dunánineni kerületből; Gyurácz Ferencz és Ihász Lajos elnökök a dunántuli kerületből; Dianiska András és Szent Iványi Árpád elnökök a tiszai kerületből és Bendl Henrik egyet. gyámint. pénztáros. Szombaton szeptember hó 14-ik napján, Délelőtti 9 órakor: a központi bizottmány ülése a pénztári tanácssteremben, Délutáni 3 órától: az egyház templomainak és iskoláinak és temetőinek, ugyszintén intézeteinek (diakonissa intézet, kórház, árvaház, szegényház) megtekintése. Délutáni 6 órakor: liturgikus isteni tisztelet: Schmidt Károly Jenő lelkész és Frühwisth Sámuel énekvezér közreműködésével. Délutáni 7 órakor; egyetemes értekezlet a könyvtári teremben. Esti 8 órakor közös vacsora a „Magyar Király“ szálló éttermében. Vasárnap szeptember hó 15-én: Délelőtti 9 órakor: gyámintézeti isteni tisztelet, nt. Raab Károly barsi főesperes, kör-mőzi lelkész szónoklatával és offertoriummal a nagy szeretetadomány javára. Délelőtti 10¹/₂ órakor: egyetemes gyámint. közgyűlés a templomban. Déli 1 órakor közeled

PÁLYÁZATOK.

a „Magyar Király“ című szállóban. Hétfőn szeptember hó 16-án: Reggeli 6 órakor, kirándulás Modor városába és környékére, előbbi helyen a „Bethánia“ megtekintése. A központi bizotmányi ülésbe és a közgyűlésre a központi bizotmány tagjait, az egyetemes közgyűlésben való részvételre pedig az egyetemes tisztviselőket, az egyházkerületi gyámintézetek képviselőit, a vendéglátó egyház férfi és női tagjait, általában pedig gyámintézetünk melegkeblű minden pártfogóját és barátját ezennel és tisztelettel meghívja.

Sajó-Kazán és Miskolczon, 1895. július 25-ikén, az e. e. e. gyámintézeti elnöksége;

Zelenka Pál.
egyházi elnök.

Bárá Radvánszky Béla,
világi elnök.

— Két ministeri rendelet. A vallás és közokt. ügyi magyar kir. ministerium 1895-ik évi 39633-ik sz. a. kelt leiratával elrendeli, hogy a lelkészek által vezetett anyakönyveket szeptember hó utolsó napjával lezárják s a szokásos másodpéldányokat az illető törvényhatóságoknak nyujtsák be. — Ugyanazon minister 45731-ik sz. a. elrendeli, hogy a lelkészek szeptember hó második felében is a nálók jelentkező jegyeseket, ha azok az előirt okmányokkal el vannak látva, kihirdessék annál is inkább, mivel a lelkészek ide vonatkozó intézkedései az állami közegek által az új törvények életbeléptetése után törvényeseknek fognak elismertetni.

— Le a supplicációval! A hegyaljai egyházmegye közgyűlésének azon javaslata, hogy a supplicáció korszerűtlen intézménye, mely nemcsak régen lejárt magát, de a melynek révén az ifjak könnyen a bűn útjára is tereltetnek, a kerületi gyűlés által töröltessék el annál is inkább, mivel középiskoláink ma már gazdag államsegélyben részesülnek: a magyar alföld lakosainak elismerésével is találkozik. — A közvélemény nevében tehát arra kérjük az egyetemes egyházi közgyűlést, hogy a supplicációt még ezidén, mint nemzeti létünk ezeréves ünnepének előestéjén, betiltani méltóztassék, nehogy a millenium alkalmából idesereglett idegenek azon megbotránkozhasanak. —

Egy alföldi pap.

— Új templom. A szarvasi ev. egyház új templomát most kezdik építeni. A munkát Poppák György szarvasi vállalkozó nyerte el 46,000 frt ár ajánlattal. A templomnak ez évben tető alá kell jutnia a torony kivételével.

— Új iskola. A kondorosi ev. egyházban a tanító kötelesek nagymérvű szaporodása új iskola felállítását eredményezte. Ezen iskola most szereltetik fel s a következő tanévvel megnyílik, A tanító fizetését ideiglenesen állapítá meg az egyház 200 frt. és 20 mmáza búzában. Az állás még nincs betöltve.

— Gyászbeszéd. Lőrincsek János, csalli ev. lelkész és erdemült nagyhonti főesperes életének 76-ik s hivataloskodásának 47-ik évében szeptember hó 1-jén elhunyt s 4-én d. e. 10 órakor eltemettetett. — Legyen áldott az Úr hú munkásának emlékezete.

Kruttschnitt Antal lelkésztársunk kedves kis fiát: Gábort az élet és halál Úra 7 éves korában magához szőlította. Az Úr vigasztalja a kesergő szülőket.

— „Órálló.“ Közönségünk előtt jól ismert és nagyra becsült politikai lap, a szerkesztőnek, dr. Bartha Bélának debreczeni jogtanárrá történt megválasztatása következtében f. hó 1-től Debreczenben jelenik meg. — Előfizetési ára marad a régi; negyedévre: 1 frt 50, félévre: 3 frt, egész évre: 6 frt. — Az előfizetési díj a kiadóhivatalhoz Debreczenbe, Kis-csapó utca 388. sz. alá küldendő. — Mint egyetlen, érdekeinket híven képviselő lapot melegen ajánljuk közönségünk támogatásába. —

A tót-pelsőczi ág. hitv. ev. anyaegyház segédlelkeszt keres, kinek kötelessége leszen: a helyben rendszeresített állami elemi iskolákban a vallást tanítani és egyúttal segédlelkeszi teendőket is végezni. Ezen szolgáltatókért biztosít az anyaegyház — az állampénztárból a vallásoktatásért nyerendő díjösszegnek beszámításával — évi 500 (ötszáz) forint fizetést és lakásul ad egy bútorozott szobát.

A ki ezen állomást elnyerni óhajtja, sziveskedjék alólírottnál, — megfelelő okmányainak beküldésével, — e hó 28-ig jelentkezni.

Kelt Tót-Pelsőczön (Zólyom m.) 1895. szept. 2-án.

Kuzma Adolf,
ev. lelkész.

A tót-komlói ág. hitv. ev. egyház ujonnan épített I—III. osztályú vegyes nemű népiskolájában rendszeres tanítói állomásra ezennel pályázatot hirdet.

A tanító évi fizetése:

1. Tisztességes szabad lakás kerttel.
2. 400 azaz négyszáz osztr. ért. forint készpénz.
3. 20 hektoliter buza.
4. Stóla: kis temetésért 12 kr. búcsúztatóért 40 kr.
5. Beiratási díj minden gyermek után 20 kr.
6. A három főünnep offertoriumának öt illető hányada.

Pályázati föltételek a presbyterium 1895. aug. 25-kén tartott gyűlésének határozata szerint:

Pályázni óhajtó tartozik folyamodványát a következő okmányokkal felszerelni:

1. Tanítói oklevél.
2. Keresztlevél.
3. Tót- és magyarnyelvben való jártasságról bizonyítvány.
4. Egyházi zenében (orgonálásban) való jártasságról bizonyítvány.

Az így fölszerelt folyamodványok f. évi szept. 14-ig alólírotthoz benyújtandók. A netán későbbben érkezendő vagy pedig a fenti bizonyítványok akármelyikét nélkülöző folyamodványok tekintetbe nem vétetnek. A próbának — mely áll: orgonálásból, katechizálásból és énekléstől s mely f. hó 22-én a rendszeres istentisztelet alkalmával leendő, tartozik minden pályázó magát alávetni. Az állomás még szept. hó folyamán foglalandó el.

A presbyterium határozatából.

Gajdács Pál, igazgató lelkész.

A ruszti (Sopron m.) ág. hitv. evang. egyház IV—VI oszt. német-magyar tannyelvű iskolájához okleveles tanítót keres. Fizetése: természetbeni lakáson kívül 500 frt készpénz, 45—90 frt tandíj. Véglegesen alkalmazott pályázó véglegesen, tanulmányait még csak végzett egyén vagy segédtanító egy próbaévre alkalmaztatik. A felszerelt kérvények október 5-ig beküldendőek.

Franz Vilmos, lelkész.